

УДК 372.851

Юлія
Стенгач,

студентка 1 курсу фізично-математичного факультету,

*Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д.
Ушинського, вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна*

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ ЗНО

У статті аналізується методика підготовки до складання зовнішнього незалежного оцінювання. З 2007 року в якості тестів атестації використовують систему ЗНО. Зовнішнє незалежне оцінювання з математики складається з купи різних тем, які викладають протягом багатьох років у школі. У статті розкриваються питання якісної підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання з математики, психолого-педагогічні закономірності навчання з математики школярів різних вікових груп, методику навчання окремих розділів і тем шкільного курсу математики, а також досвід, накопичений протягом проведення зовнішнього незалежного оцінювання з математики. Мета статті - зрозуміти методику підготовки до складання ЗНО з математики.

КЛЮЧОВІ СЛОВА:

*ЗНО, математика, школа, тести,
атестація, навчання, учні*

Вступ:

Нині в Україні відбувається становлення нової системи освіти з метою виходу у світовий освітній простір. Цей процес супроводжується істотними змінами у педагогічній теорії та практиці навчально-виховного процесу в школі, одним з яких є зовнішнє незалежне оцінювання з навчальних предметів.

Відбувається перебудова і в системі освіти, створюються нові концепції, стандарти навчання, в яких не тільки описано зміст, а й вимоги до результатів навчання.

Це зумовлює принципово нові вимоги до діяльності вчителя та учнів. Нова освітня філософія визначила головну стратегію педагогічної діяльності: спрямувати навчально-виховний процес на формування духовного світу особистості, утвердження загальнолюдських цінностей, розкриття потенційних можливостей та здібностей учнів. Тому навчання, виховання, самовиховання виступають як єдиний процес, що розвиває особистість та адаптує її до навколишнього світу. Оновлена система освіти України вимагає від учителів нових підходів щодо вибору системи вправ під час підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання з математики. Сам процес підготовки до ЗНО передбачає:

- підвищення якості освіти та запобігання зниженню рівня успішності учнів;*
- використання диференційованого та індивідуального підходу в навчанні та використання інтерактивних методик;*
- формування системи вправ з урахуванням загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з математики.*

Актуальність проблеми: Орієнтація навчального процесу на особистість передбачає підвищення якості математичної підготовки учнів. Тому одним з важливих питань є питання оволодіння вчителями методикою підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання. Вирішення цього питання дає змогу здійснити об'єктивну оцінку підвищення якості загальної середньої освіти учнів, забезпечити усім бажаючим можливість вступу до ВНЗ та створити передумови для входження України у європейський освітній простір. Така система оцінювання є більш прозорою та відкритою, на відміну від традиційної. Перспектива зовнішнього незалежного оцінювання стимулює учнів краще

вчитися, а не сподіватися на сторонню допомогу. Надзвичайно важливим є пошук і впровадження у загальноосвітні навчальні заклади альтернативних форм, методів і засобів, впровадження сучасних методів і технологій для якісної підготовки школярів до зовнішнього незалежного оцінювання.

Мета та завдання:

Основними компонентами підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання з математики є:

- володіння фактичним матеріалом з основних тем і розділів шкільного курсу математики, сформованість основних знань, умінь, навичок, логічної культури;*
- психолого-педагогічний аспект, містить сформованість вольових рис характеру, емоційної врівноваженості, моральної підготовки.*

Обидва компоненти однаково важливі, оскільки відомо, що емоційний стан, нестриманість, особливості темпераменту можуть негативно позначитися на результатах випробування.

Ураховуючи актуальність проблеми, психологи й педагоги розробили систему порад, які можуть допомогти учням якісно підготуватись до зовнішнього незалежного оцінювання та впоратися з надмірним психологічним навантаженням. Наприклад, не засмучуватися, налаштовуватися на успіх, скласти план підготовки до занять, під час виконання завдань думати тільки про поточне завдання, і не менш важливо – напередодні виспатися. Такі психологічні поради слід надавати учням і під час навчання, по можливості проговорювати їх, доводити до свідомості учнів, щоб у потрібний момент вони могли ними скористатися.

Проте впевненіше учні будуть себе почувати, якщо матимуть глибокі знання з математики, вільно володітимуть фактичним матеріалом. Тому головну увагу слід поділяти математичній підготовці учнів до зовнішнього незалежного оцінювання.

Методи дослідження:

1. Тестування є досить новою методикою перевірки навчальних досягнень учнів, тому готувати школярів до зовнішнього незалежного оцінювання необхідно під час навчального процесу. Бажано включати в зміст уроків кожного року навчання тестові завдання різних форм: тести множинного вибору, альтернативні тести, перехресного вибору, завдання з короткою відповіддю та розгорнутою відповіддю, аналогічні до тих, що зустрічаються на зовнішньому незалежному оцінюванні. Такі завдання мають як навчальну, так і контролюючу функції. Проте слід звернути увагу учнів, що основним джерелом підготовки до оцінювання був і залишається підручник, а тести допомагають здійснити перевірку.

2. Учителям математики значну увагу слід приділяти узагальненню та систематизації знань учнів, використовуючи уроки узагальнення та систематизації. Це допоможе учням швидше зорієнтуватися під час випробування. Такі уроки доцільно проводити і в межах конкретно взятої теми, і в рамках всього шкільного курсу математики, і на рівні міжпредметних зв'язків.

3. Учитель повинен зосередити увагу учнів на розв'язуванні завдань, які найчастіше викликають труднощі. До таких завдань можна віднести текстові задачі, задачі на відсоткові розрахунки, завдання з параметрами, також складними для учнів виявляються завдання з розділів «Тригонометрія», «Елементи комбінаторики, початки теорії ймовірності» та розв'язування стереометричних задач.

4. Аналіз тестових завдань, запропонованих на зовнішньому незалежному оцінюванні, показує, що деякі з них мають незрозуміле для учнів формулювання. Заміна звичних формулювань умов задач призводять до втрати бажаних балів. Тому під час підготовки учнів до тестування необхідно приділяти увагу вмінню формулювати умови та вимоги до завдань.

5. Специфіка оцінювання навчальних досягнень учнів у формі тестування така, що деякі знайдені результати треба вміти подавати в незвичайній для учнів формі. Наприклад, указати найменший цілий розв'язок нерівності, або знайти якусь залежність між знайденими коренями рівняння. Тому необхідно формувати в учнів уміння правильно записувати відповіді до завдань з урахуванням умови.

6. Як показує досвід, багато учнів засвоюють теоретичний зміст курсу математики старшої школи формально, що призводять до звичайного

вгадування або до появи неможливих відповідей. Тому слід уникати формального заучування учнями навчального матеріалу.

7. У ході проведення зовнішнього незалежного оцінювання виявилось, що в учнів недостатньо розвинені навички виконувати математичні записи, що призводять до втрати балів завдань з розгорнутою відповіддю (більшою мірою це стосується задач зі стереометрії та завдань з параметрами). Тому вчителям слід проаналізувати критерії оцінювання завдань з розгорнутою відповіддю та приділяти більше уваги формуванню в учнів математичної культури записів.

Література

:

1. Нелін Є. та ін. Зовнішнє оцінювання з математики. Інформаційні матеріали/Є. Нелін, Л. Дворецька, Н. Прокопенко та ін. – К.: УЦОЯО, 2006.
2. Захарійченко Ю. та ін.. Математика. Збірник текстових завдань для підготовки до ЗНО / Ю.О.Захарійченко, О.В.Школьний. – К.: Генеза, 2008.
3. Горох В.П. та ін.. Математика. Комплексна підготовка: Універсальне видання для успішної підготовки до ЗНО / В.П. Горох, Ю.П.Бабич, Г.М.Вартанян та ін. – Х.:Факт, 2008.